BRĪVAIS LATVIETIS

FREE LATVIAN

Svešumā vienoti Latvijai!

Nr.10 1.NOVEMBRĪ 1948

LATVIEŠI KANĀDAS ARMIJA

Pirmie jaunieceļojušie Kanādas latvieši jau uzvilkuši Kanādas armijas formas tērpu.

Edmontonas 19.bruņoto spēku ratu saime 18.oktobrī bija lieciniece svinīgai parādei, kuŗa vienībai, nododot svinīgo solījumu un uzticības zvērastu karālim pievienojas pirmie latvieši.

Mūsu jaunos karavīrus apsveica pulka komandieris pulkv.Proctor's un izteica cerību, ka latvieši būdami pulka karavīru rindās kalpos nevien Kanādai, bet arī savas tautas nakotnei.

Pulkv.Proctors bija izteicis vēlēšanos, lai latviešu vienība būtu arī latviešu virsnieki. Pulkv.Proctors veltīja atzinīgus vārdus tikko Edmontonā iebraukušajam tautietim kapt.J.M. Jau pirmajās apmācībās mūsu zēni ar savu karei— visko stāju izpelnījās savu kanādiešu apmācītaju un draugu atzinību.

Mūs informē, ka KLNA priekšnieks K.Dobelis ievadījis sarunas par latviešu iesaistīšanu Kanādas rezerves armijas rindās visur, kur pietiekami liels latviešu brīvprātīgo pulciņš vēlētos līdzi gi edmontoniešiem savu no darba brīvo laiku veltīt militārai apmācībai. Patlaban notiek sarunas ar piekritīgajām iestādēm. Par sarunu rezultātiem ziņosim.

Pirmā latviešu vienība Edmontonā uzsākot karavīra gaitas, saņēmusi daudz apsveikumu no latviešu organizācijām, sabiedriskiem darbiniekiem, tautiešiem un tautietēm.

"Visiem mīlajiem sveicējiem sirsnīgi pateicamies raksta Edmontonas vienības vīri" Sirdi paturēsim vienu domu - Kopā ar Kanādu - visu par Latviju"

K.Dobelis uzturējās Bostonā Nujorkā un Vašingtonā. Atceļā uz Kanādu Dobelis bija Čikagas latviešu viesis. Ar Latvian Relief, Inc.vadību pārrunāta Kanādas un Sav.Valstu latviešu ciešāka sadarbības veicināšana. Novembra sakumā K.Dobelis atgriežas Edmontonā.

NĀKS DIENA...

SAV.VALSTU UN KANĀDAS LATVIEŠU SADARBĪBAI

Turpinot savu ceļojumu pa Savienotām Valstīm Kanādas latviešu nacionālās apvienības priekšnieks K.

MŪS AIZSTĀV

Visu Kanādu oktobra vidū satrauca ziņa par sliktajiem darba un dzīves apstākļiem bij.DP nometnē Manitobas provincē, kur pie Emerson miestiņa cukurbiešu novākšanā iesaistīti ap 100 jaunie emigranti.

Darba ministrijas izdarītā revizija jauno iecelotāju sūdzības atrada par pamatotām un tos nekavējoties pārvietoja uz citām labākām darba vietām.

Par trūkumiem atalgojuma noteikšanā, kā arī par nepiemērotiem dzīves apstākļiem cukurbiešu rūpniecībā nodarbināto darba vietās, rakstījām mūsu laikraksta slejās jau tūlin pec pirmo cukurrūpniecībā iesaistīto strādnieku ierašanās Kanādā. Atsevišķas darba vietas pašu nodarbināto grupu pārstāvji, rakstot Darba ministrijai uz Otāvu, bija vērsusi Kanādas valdības uzmanību uz nenprmalajiem dzīves un darba apstākļiem. Mums labi zināma inž Gustava Eikerta energiskā rīcība, un esam pārliecināti, ka tagad panāktajā nokārtojumā lielī nopelni ir inž.Eikerta uzņēmībai.

Brīvā Latvieša redakcija materiālus par apstākļiem cukurbiešu rūpniecībā nodeva Kanādas latviešu nacionālai apvienībai, kuŗa mūs informē, ši mēneša sākumā izdarījusi iesniegumu Otavā.

Notikumi Manitobas cukurbiešu laukos rāda, ka arī Kanādā šejienes valdība energiski iestājas par jauno iecelotāju tiesību aizstāvēšanu. Jaunie latviešu iecelotāji ir pateicīgi Darba ministrijai par līdz šim sniegto atbalstu, padomu un aizstāvniecību.

Interesanti atzīmēt, ka Emersonas "skandāls" izsaucis Kanādas presē dzīvu domu izmaiņu par Kanādas politiku iepretim DP ievešanai no Eiropas vispār. "Winnipeg Tribune" uzsver, ka līdzšinējā sistēma var novest pie "pusvergu darba" demokratiskā valstī. Tas ne drīkst notikt.

"Edmonton Journal" secina, ja Kanāda ir izšķīrusies par bēgļu ielaišanu no Baltijas valstīm vispār, tad šiem jaunajiem iecelotājiem ir jādod ari viselementārākās tiesības - tiesības izvēlēties brīvi darbu un brīvi uzsākt šeit savu dzī

noslegums 2'1.p.)

VALSTSSVĒTKU ATCERE

Latvijas neatkarības 30 gadu atceri šogad atzīmēs visā pasaulē izklaidētie tautieši un tautietes. Sav. Valstīs valstssvētku sarīkojumus rīko visas latviešu tautiskas organizācijas, draudzes, bet iespaidīgākais sarīkojums paredzams Latvian Relief, Inc. sarīkojumā Nujorkā ar ievērojamu latviešu mākslinieku piedalīšanos un svinīgu programmu

Kanādā Latvijas neatkarības atceres diemu atzīmēs visās Kanadas latviešu biedrībās kā arī visās mūsu tautiešu lielākās darba vietās.

Visur latvieši svētkus ievadīs ar dievkalpojumiem izlūdzoties Visuvarenā palīdzību un svētību mūsu tautai šai visgrūtākajā laikā.

Šai dienā solīsimies ikviens: Visu Latvijai!

BRĪVAIS LATVIETIS

ZIEMEĻAMERIKAS LATVIEŠU NACIONĀLS LAIKRAKSTS
IZNĀK
2 REIZES MĒNESĪ

ABONĒŠANAS MAKSA :
PAR 3 MĒNEŠIEM $ 1.50
PAR 6 MĒNEŠIEM $ 3.00
PAR 1 GADU $ 5.00
ATSEVIŠĶS PARAUGNUMURS
25 centi.
JAUNIEBRAUCĒJIEM LAIKRAKSTU PIRMOS DIVI MĒNEŠUS PIESŪTAM BEZ MAKSAS.

KANĀDAS LATVIEŠU KARTOTEKA

ir viens no galvieniem pamatiem mūsu nākotnes vienībai Kánādā.Neaizmirstat reģistrēties kā arī laikus paziņojiet savu dzīves vietas maiņu.Pret pasta izdevumu samaksu kartotekā jūs saņemsiet savu Kanādā esošo draugu un pazinu adreses Visu kartotekai domāto korespondenci lūgums adresēt Mr.T.Brilts,Conservatory of Music, HALIFAX,N.S.

PIRMĀS ĢIMENES KANĀDA

Pēdējo nedeļu laikā Halifaksas ostā ieradās trīs transporti ar pirmajām Kanādā strādājošo jauno iecelotāju ģimenēm. Pirmie trīs kuģi atveda 156 latviešu bērnus un mātes. 21.oktobrī Vāciju atstāja trasports ar tām latviešu ģimenēm , kuŗu bērni iepriekšējos transportos nevarēja tikt uzņemti kuģu nepiemērotības deļ zīdaiņu pārvešanai. IRO oficiāli paskaidroja , ka bērnu izbraukšanai uz Kanādu nav nekādas vecuma robežas,.
Ceļā uz Edmontonu pašreiz atrodas dzejniece Velta Toma. Viņa pievienosies mūsu redakcijas darbinieku saimei.

IEKŠĒJO ŪDEŅU KUĢINIEKI

Kad pagājušā gada vasaras beigās Flensburgā parādījās ziņa par mežinieku vervētajiem Kanādai,tad galvenokārt Flensburgas jūrskolas audzēkņi bija tie , kas pirmie posās ceļam pāri okeānam.
Tagad pēc līguma nokalpošanas divi bijušie jūrskolnieki - Hermanis Sarasts un Alberts Juskans ir atraduši darbu uz iekšējo ūdeņu kuģiem, kas braukā pa lielajiem ezeriem no Winnipeg'as līdz Montrealei .Šis darbs iepaticies vēl diviem darba biedriem no meža nometnes- un tā arī Harijs Andersons un Valdemars Adamovskis (saukts "Moris) sākuši dzīvi uz daudz skidrāka pamata kā zeme.
Visi strāda par smērētājiem.Pelna $175 mēnesī , pie brīva uztura.Moris jau bijis ari Sav.Valstu krastā - Bufallo pilsetā.

B.

MARIS VĒTRA
HALIFAKSA

BAGĀTA NEDEĻA

Zaudējumi dažreiz dod vairāk ierosinājuma kā mantojums un zaudējot dažreiz var vairāk iegūt ,kā saņemot.Zaudējumi ierosina domu asāk par ieguvumu.Aizvien ņējā ,tā tiešām bija bagāta nedeļa ar ieguvumiem un zaudējumiem un steigu. Tikai tagad ir laiks atskatīties un pārdomāt.Šis tas ir zaudēts un sabrucis, bet lai no sabrukuma nerastos tukšums ir jāceļ jaunas domas un darbi.
Bija laba nedeļa- ieradās trīs kuģi un atveda pirmās šeit strādājošo "eks DP " ģimenes.Latviešu skaits ne bija pārāk liels,bet pietā mēs esam jau pieraduši. Gadās jau arī kuģi ,kur nav neviena latvieša kaut gan Kanādā allaž apgalvo, ka baltieši esot visvērtīgākais immigrācijas materiāls.Bet starp Kanādu un tās pārstāvjiem Vacijā ,redzams ir dažas domstarpības vērtību jautājumos .Bet padomāsim labi , vai vaina nav meklējama arī Kanādas baltiešu mazliet šaurā miermīlībā ?Citas tautas ir aktīvākas immigrācijas likumu tulkojumos un izmantošanā.
Trīs kuģos šonedeļ iebrauca 156 latvieši - vairumā veselīgs bērnu pulks un viņu mātes.Bija arī dažas vecmāmiņas.Arī mani dēli , pusotra gadā pec immigrācijas atļaujas saņemšanas, beidzot sagaidīja savu veco māti.Gaidīšana gan ļoti ieilga ,bet tomēr sagaidīja.Un vai tas nenorāda , ka kaut arī vēlu ,tomēr pie labas gribas Kanādā var satikties arī tie latvieši kuŗu spēki vairs neder dzīves cīņai.Var satikties un dzīvot Kanādā arī mūsu invalīdi,ja tikai spēka pilnā jaunība un vīri to gribēs - kopīgā gribā.
Arī šonedeļ sagaidāmi trīs līdzīgi trasporti un tieši šodien viens kuģis piestāj Montreālā.Dzive nav bez izredzēm,ja drosme to skatīt kailām acīm un ir drosme arī izšķirties , lai atkal satiktos.
No ostas pārskrējis, saņēmu telegrammu:Slokas Bērziņš kas tikai vēl pusgadu šķiŗ krastā,jau ceļo pa rūpnieku konferencēm un pieteic savu ierašanos šovakar pie manis Halifaksā. Vēl telegrama man rokās,kad atskan tālsaruna - no Ņujorkas,ieradies liels palīgs mūsu šeit projektētās latv.kolonijas realizēšanai.

Vieglaprātīgs cilvēks ,kas pametis darbus , lai piekŗtoskādai tikai pūles sološai idejai.Kaut tādu būtu daudz!
Ja šī diena ir liela diena visa Halifaksa pilna latviešu - ostā sēž mūsu prof. F Gulbis un Dr.Bismanis ar ģimenēm.Viens saistīts slavenajā Hamiltonas universitātē,otrs Otavā medicinas fakultātē.

Slokas Bērziņs ierodas tikai pēc pusnakts -konference ieilgusi.Agrā rītā viņa ceļš iet tālāk.Nakts paiet vienās sarunās un drošā redas sajūta , ka ne tikai latviešu muskuļiem ,bet arī smadzenēm ir savi dzīves pilni uzdevumi šaipus okeāna. .Kā gan lai šaubos par to , ja blakus Bērziņa pierādījumiem,tos redzu ik dienas šajā nedeļā. Nesen še ieradās ceļu inženieris Apinis kā bezdarbnieks un uzturams ģimenes loceklis, bet trešajā dienā jau strādāja pie ceļu projektiem un izbūves kā specialists savā amatā.Mana māsa - architekte- divi dienās pec kuģa atstāšanas jau strādā savā specialiatātē. Šajā pat nedeļā iebrauca inž. Vikmanis un četras dienas viesojās pie mūsu okeana laivas Capry saimes. Viņam bija grūti izšķirties kurā pilsētā piedāvātais darbs būtu izdevīgāks un pieņemamāks.
Nav šaubu , ka arī mūsu irtelegences celš ir plašs
(noslegums 4 l. p)

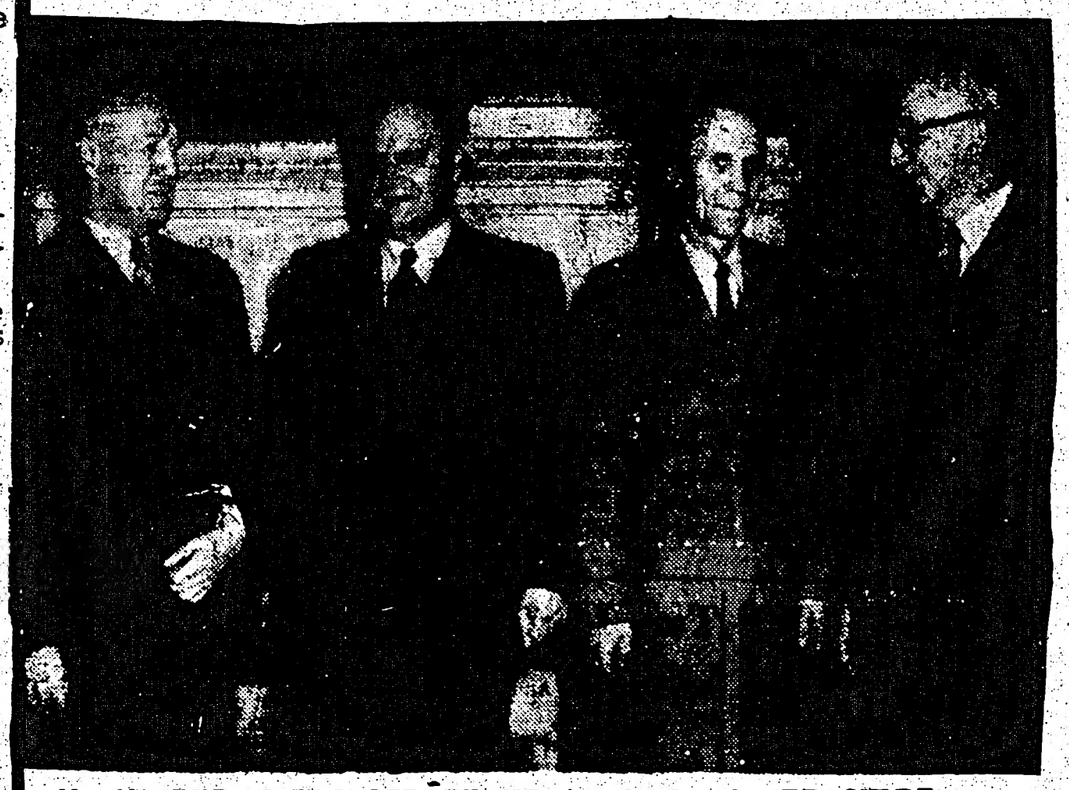

Mc MASTER UNIVERSITĀTE UZŅEM Prof. FR.GULBI
un Prof. P.KIKAUKU

Latviešu saime Kanāda aug augumā. Pirmo jauniebraucēju krietnā stāja , darba prasme ir pavērusi ceļu tagad arī pirmajiem latviešu specialistiem un ari gara darbiniekiem.
Šī mēneša vidū Kanādas prese izcilus ieterpā atzīmēja divu ievērojamu latviešu zinātnieku - prof.Fr. Gulbja un prof. P.Kikaukas ierašanos Kanādā. Abi latviešu zinību vīri saistīti darbā slavenajā Hamiltonas Mc Master Universitātē. Prof. Fr.Gulbis darbosies kā fizikas katedras vaditajs bet prof P.Kikauka mācis kanādiešu studentiem grieķu valodu.
Kanādas laikraksti uzsver , ka abu latviešu zinātnieku ierašanās Kanāda ir nozīmīgs ieguvums Kanādas augstākajām mācības iestādēm. Plaši aprakstītas abu profesoru līdzšinējās darba gaitas kā arī bēgļu dzīves pārciestie grūtumi Vācijā.
Prof.Gulbis uzsvēris ,ka neskatoties uz Atlantijas chartu mazās Baltijas valstis vēl arvien ir padotas nefedomājam bolševiku teroram. Reizē latviešu zinatnieks izteicis cerību , ka Rietumu demokrātijas cilvēcības un taisnības vārdā rūpēsies par Atlantijas čarta deklaroto principu īstenošanu kā lielām tā arī mazām tautām.

MŪS AISTĀV

(noslēgums no 1.l.p.)

vi. "Mēs nevēlamies , ka šeit Kanādā cilveki atrastos dzimtscilvēku stāvoklī Mēs to nevēlamies kaut ari tas būtu tikai pārejoši ".
Laikrakstu slejās paustās domas labi raksturo Kanādas sabiedrības nostāju iepretīm jauniem iecelotājiem - tā ir mums labvēlīga . Paldies. A.K.

LATVIJAS PROPAGANDAI

Rietumkanādas lielais laikraksts "Edmonton Journal" šinīs dienās publicēja plašu interviju ar "Brīvā Latvieša " redaktoru A.Kundratu. Reizē A.Kundrats uzaicināts rakstīt par Baltijas valstu likteņiem vairākos Sav. valstu izdevumos.

BRĪVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

KONRADS DOBELIS
PUBLISHER AND MANAGER

ALEKSANDRS KUNDRATS
EDITOR-IN-CHIEF

FOREIGN NEWS SERVICE:
UNITED STATES: J. VILLOVS
GREAT BRITAIN: A. PODNIEKS
SWEDEN: ANDR. EGLITIS
WESTERN GERMANY: M. CULITIS
NEW ZEALAND: L. MAULICS
AUSTRALIA: L. MELKUS
BRAZIL: J. ABOLINS

JAUNIE UZŅĒMĒJI

"Ja jūs vēlaties Kanādā ievest muskuļus ,tad ievedat ziloņus" Tā teicis kāds Kanādas politiķis tajā laikā, kad pacēlās problema par DP darba spēka ieveśanu šajā zemē..
Šo izteicienu mēs dzirdējām no Marisa Vētras, kad Halifaksas ostmalā gaidījām vilcienu,lai dotos uz mežiem Ontario ziemeļos. Vētra pie mums nodzīvoja līdz vēlai naktij.Katram no mums bija kāds jautā

jums, uz kuŗu tas gribēja dzirdēt izsmeļošu atbildi. Un Mariss Vētra stāstīja : kādas ir studiju iespējas šejienes universitātēs.Cik maksā ducis olu.Vai var nopelnīt iztiku kā mūziķis . Mēs stāvējām cieśā pūlī un kāri klausījāmies katru ziņu par zemi, kur var pirkt visu un bez ierobežojumiem. Tad kad M.Vētra stāstīja par vīru, kas iestājies , lai no Eiropas neievestu tikai muskuļus ,bet arī smadzenes,viņš izteica savu konstatējumu - jaunie latviešu iebraucēji laimīgi sevī apvieno gaišas galvas un stipras rokas.
Ir pagājis tikai gads kopś pirmie latviešu kaŗa bēgļi iebrauca Kanādā.Ar prieku lasu vēstules no saviem bijušajiem darba biedriem . Lūk, Birznieka kompānija pie Edmontonas nodibinājusi dārzniecību, divi citi draugi MONTREĀLĀ ierīkojuśi konfekśu darbnīcu,daudzi nu turpina Eiropā iesāktās studijas.
Arī šeit Toronto,rosīgākie tautieši sākuśi privātu uzņēmēju gaitas.
Pirms četriem mēnešiem divi vīri iebrauca no Abitibi mežiem,nopirka zemes gabalu un uzsāka celt māju.Śie vīri paśi zīmēja plānus,veica namdaŗa, jumiķa, elektriķa un mūrnieka darbus.Herbert Pede un Leo Plorins -tie mūsu jaunie būvuzņēmēji.
Un tagad drīz zem jumta būs Pedes-Plorina otrais nams.
Jānis Skudra ir vīrs ,kas vel neilgi atpakaļ slauca kāda farmeŗa govis ,bet šodien ir savas fotostudijas īpašnieks.Viņš fotografa amatu mācījies pie slavenā Rīgas meistara Baloža, kas liek cerēt , ka Skudra reiz iegūs Toronto tikpat labu slavu , ka Balodis Rīgā.
Toronto, -rs-

PIRMAIS LATVIEŠU LAIKRAKSTS ZVIEDRIJĀ

LATVJU VĀRDS

Iznāk trešdienās un sestdienās.

Abonēšanas maksa:

1.mēn.$ 1.00
3.mēn.$ 2.75
6.mēn.$ 5.00

Pārstāvis Kanādā:
A.Kundrats
9536-107 A Ave.,
Edmonton, Alta.

MŪSU MAKSLINIEKI KOPĀ AR MISS KANĀDU

Šogad par skaistāko Kanādas meiteni ievēlēja halifaksieti Betiju Dzenu Fergusoni.
Mazā Halifaksa ne bez pamata bija lepna un steidzās sarīkot 1948.gada Miss Kanādai lielisku uzņemšanu.

1948.gada Miss Kanāda Betija Dz.Fergusone kopā ar latviešu māksliniekiem Irenu Apini, Juri Gotšalku un pianistu A,Strombergu.

Kanādas skaistuma karalienes sumināšanas vakara programā izcilus panākumus guva latviešu baleta xxxx zvaigznes Kanādā- Irene Apine un Juris Gotšalks .
No Ontraio štata bija izsaukts aviācijas orķestris un to dirigēja arī latvietis- A.Štrombergs, kas kā mūziķis darbojās Liepājas operā , bet tagad ir saistīts Halifaksas konservatorijas klavieru klasē.
Tā pateicoties Marisa Vētras iniciatīvei latviešu mākslinieku saime Kanādā aug. Fredriktonā jau strādā komponists Jānis Kalniņš, bet šīnīs dienās Kanādā ierodas pianists Viktors Kviesis , komponists Brunos Skulte un dziedone Elfrida Karlsone -Kukaine. Kāda cita tautiešu grupa Rietumkanādā ievadījusi priekšdarbus rež.Osvalda Uršteina un baletmeistara Osv.Lēmana izrauksanai

KLK VEICINA EMIGRĀCIJU

Lai palīdzētu latviešu bēgļiem Eiropā emigrēt uz Kanādu, kā viens no pirmajiem Mariss Vētra Halifaksā sāka ievietot sludinājumus,piedāvājot vietējiem lauksaimniekiem latviešu darba spēku,kuŗu tie var izsaukt no Eiropas. Panākumi neizpalika, un tagad ne viens vien Kanādā dzīvojošais latvietis ar pateicību piemin to vīru ,kas ziedojis tik daudz laika palīdzības darbam saviem tautiešiem.
M.Vētras priekšzīmei sāka sekot arī sirmais Johns Jones, kā arī Kanādas latviešu biedrības .
Nu jau pagājuśi vairāk kā 3 meneśi kopś pie Toronto Kanādas latviešu kluba emigrācijas lietas kārto Aleksandrs Kanbergs.Viņš ievietojis vairākos lauksaimniecības žurnālos rakstus par latviešu speciālistiem, kas labprāt emigrētu uz Kanādu. Tāpat klubs regulāri sludinas laikrakstos,aicinot atsaukties tos lauksaimniekus, kam būtu interese lauksaimnieku ievešanā.
Sludinājumi ievietoti gan lielajos laikrakstos, gan arī pavisam sīkās avizītēs. Patreizkluba rīcībā ir dati par 192 ģimenēm(523 personas)Rodoties lauksaimniekam , kas grib kadu izsaukt, izmeklē pieprasītāja vēlējumam atbilstošu reflektantu.
Trīs mēneśi nav ilgs laiks Kamēr pieprasītais strādnieks tiek pāri okeanam paiet ap 6 mēneśi, bet līdzśim A.Kanbergs jau sācis kārtot formalitātes 93 personām.Tāpat A.Kanbergs allaž palīdz kluba biedriem rūpēties par piederīgo izsaukšanu. Ja līdz śim KLK kārtojis iecelošanas iespējas tikai lauksaimniekiem, bet nākotnē paredzēta arī mājkalpotāju un dažādu aroda speciālistu izsaukšanas kārtošana.
Dati par 113 pers.nodoti Kanādas latviešu nacionālās apvienības priekśnieka K . Dobeļa rīcībā.
KLK priekśnieks A.Carlsons personīgi sagādājis iespeju iecelot Avotiņu ģimenei, kas tagad dzīvo Port Neuf, Que.,kur pie Sv.Labrenča upes pašu rīcībā ir namiņš un sakņu dārzs.

KAS VĒLAS FILMU?

Rīgas Filmas darbinieki , kas mūsu valsts patstāvības laikā radīja vairākas liel filmas,arī trimdā dzīvojot, ar nenogurstošu enerģiju strādājot, radījuśi 35 mm nūtes garu filmu no latviešu bēgļu dzīves Eiropā.Śis lielais darbs rāda latviešu trimdinieku darba prasmi kā arī kulturālos sasniegumus.
Jaunā filma jau īsā laikā ieguvusi pelnītu atzinību kā Anglijā tā arī citās zemēs, kur tā uzvesta.Diemžēl Kanādas filmu pārvaldē viņu nav atzinusi par derīgu śejienes filmu tirgum.Lai śis bilžainais stāsts par latviešu bēgļu dzīvi būtu redzams arī pie mums, tad filmu patreiz pārkopē uz 16mm platumu un tādā veidā to būs iespējams demonstrēt arī mazākās sabiedrībās un grupās.L. 16 mm filmu projekcijas aparāts ir dabūjams katrā pilsētā .Ta īre ir ļoti niecīga.
Rīgas Filma ir sagatavojusi uzņemšanai jaunu uzvedumu,kas stāstītu par Latvijas pagātni un tautas tagadējām likteņgaitām,bet śim iestudējumam trūkst līdzekļu .
Rīgas Filma cer uz mūsu atbalstu.
Tāpec griežos ar lūgumu pie Kanādas latviešu biedrībām un tautiešu grupām man paziņot,kas būtu ieinteresēti minētās filmas "Who are we" demonstrēśanā saviem Kanādas paziņām un cik lielu summu viņi cer ieņemt Rīgas Filmas vajadzībām.Filmu es piesūtītu pieprasījumu sanemśanas kārtībā, jeb vēstulē izteiktajā vēlamajā laikā.

Mariss Vētra,
Halifax, N.S.,
Conservatoy of Music.

MŪSU LAIKRAKSTA ABONENTIEM

LAI NODROŠINĀTU REGULĀRU LAIKRAKSTA SAŅEMŠANU LŪDZAM NEKAVĒJOTIES PIETEIKT REDAKCIJAI EVENTUĒLAS ADRESES MAIŅU.
Turpmāk laikrakstu piesūtīsim tikai abonentiem

MEITAS PUIŠUS APSŪDZĒJA

Motto:
"maigums-bez spēka ir glēvums;
Spēks bez maiguma- varmācība.."

Izlasot "Br.L." #5 rakstu kurā 25 meža vīri atbild Hamiltonas zeltenēm un Halifaksas meitenu protestu "Br.L." # 8, nevaru nociesties nebildis kādu vārdu.
Mežinieki saskata meitenu īlgas pec latviskas sabiedrības itkā aizskārtas vīriešu "monopoltiesības" būt aktīvajiem elementiem un bildinātājiem. Ir sena patiesība, kā arī kakis neķer beigtu peli, tāpēc sava taisnība ir meža vīriem, jo meitenes nedrīkstētu aizmirst , ka vīrietis pēc savas dabas ir "iekarotājs". Un tāpēc mežinieki ,aizskārti savās vissvētākās jūtās , iekaisumā iet vēl tālāk un pieraksta zeltenēm : "gūstekņu ķērāju" lomu , kas raksturīga kanādietēm un sveša latviešu sievietei. Beigās puiši sirsnīgos vārdos ieteic meitenēm saglabāt latviski īpatni skaisto savās sirdīs līdz tuvu nākusi būs tā stunda , tas brīdis.
Tāpēc nesaprotama un pārsteidzīga liekas būt Halifaksas meitenu uztraukšanās un taisnošanās nevietā.
Gribētos teikt , ka Halifaksas meitenu rīcība ir vedama sakarā ar to pašu "puisiešu" sabiedrības trūkum. Citādi taču šādi strīdi tiktu izcīnīti uz vietas un atkristu šī publiskā puišu apsūdzēšana.
Kas gan nezina , ka strīpai pāri šāvuši kā dalīpa vienu , tā otru. Ir taču mums aizmugurē laiks , kad ikdienas parole bija : vajaga ņemt visu, kas dabūjams, ja negib klūt par godīgu vientiesīti. Tāpēc neapskatīšu jau zinamas parādības dzimtenē , Vācijā , Austrijā u.c. Lai arī, kā mēs nedrīkstam redzēt tikai citu "vājās vietas". Bet apzinoties savējās nekad nebūsim egoistiski vienpusīgi. Zināma iecietība taču ir pamatnoteikums katrai sadzīves formai un pirmā kārta jau sievietes un vīrieša attiecībās.
Tāpēc Halifaksas meitenu kategoriskais imeratīvs: Klusējat, jūs atlikušie svētie " neiztur kritiku un noraidāms. Man šķiet , ka viss meitenu raksts ir saprotama , bet nervoza "apšu lapu trīcēšana" nākotnes vēju gaidās .. Bet nekas - tikai pacietību! Ziemeļu mežinieku nometnēs vienkopus arvien ir vairāk tautiešu un tas jau ir daudz savādāk nekā būt visu laiku tikai starp sveštautiešiem vien. Tāpēc saprotamas ir meitenu īlgas un tas nebūtu jāiztulko kā "kaklā kāršanās gatavība. Meža vīriem būtu arvien jāatceras , ka laime nepacel cilvēku tik augstu, lai tas neīlgotos pēc drauga. Un to puiši paši piedzīvos pēc "klaušu " gada beigām izklīstot plašajā zemē.
Un beidzot, ļoti labi zinādams vairuma puišu sirsnīgās domas par zeltenēm vispār varu teikt , ka "kapu zvani" netiks gaidīti, bet nemaz īlgi nebūs jāgaida, kad puiši meitenes bildinot teiks Jāņa Ziemeļnieka vārdiem:
Cik vientulis es esmu bijis
No šūpuļa, līdz dienai šai
Cik cietis daudz, cik izbaudījis,
To teikšu Tev, es vienīgai

Eagle Lake, Ont. Osk.P.

BRĪVĪBĀ

24 latvieši un 77 igauņi , kas augusta beigās varoņīgi mazās laivās sķersoja okeanu, nelegāli ieradās Kanādā, piestājoties Halifaksas reidā, oktobra beigās saņēma savas likumīgās uzturēšanās atļaujas Kanādā , ar tiesībām iegūt Kanādas pavalstniecību.
Atvadu vakarā ,ko Immigrācijas birojs sarīkoja kopā ar bēgļiem, izpaudās nepieredzētā sirsnībā. Pēc koncerta, kurā piedalījās igauņu bēgļi un Halifaksas latviešu mākslinieki (Vētra , Brīlts ,Strombergs), latviešu bēgļi Immigrācijas vadītājam pasniedza piemiņai latvisku gredzēnu un ziedus, bet igauņi tautiskus rokdarbus. Immigrācijas vadītājs Mr. Christi savā runā apbrīnoja baltiešu milzu enerģiju, lielisko stāju un izteica prieku par viņu ierašanos un kopā pavadīto laiku, kā arī paziņoja , ka bēgļi līdz darba un dzīvokļu atrašanai var uzturēties imigrācijas biroja telpās un maizē. Vakaru noslēdza kopīgs azaids un dejas . Sarīkojumā piedalījās pāri par 300 halifaksiešu. Telpas greznoja Latvijas un Igaunijas nacionālie karogi.

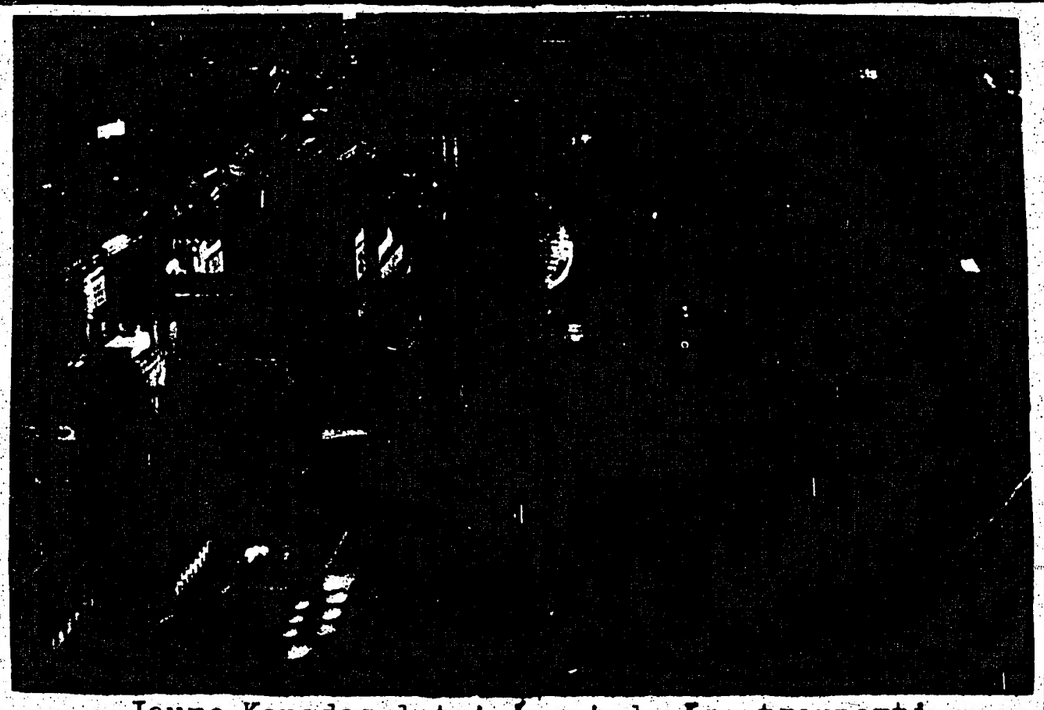

Jauno Kanadas latviešu piederīgo tranporti tagad pienāk Montrealas ostā.

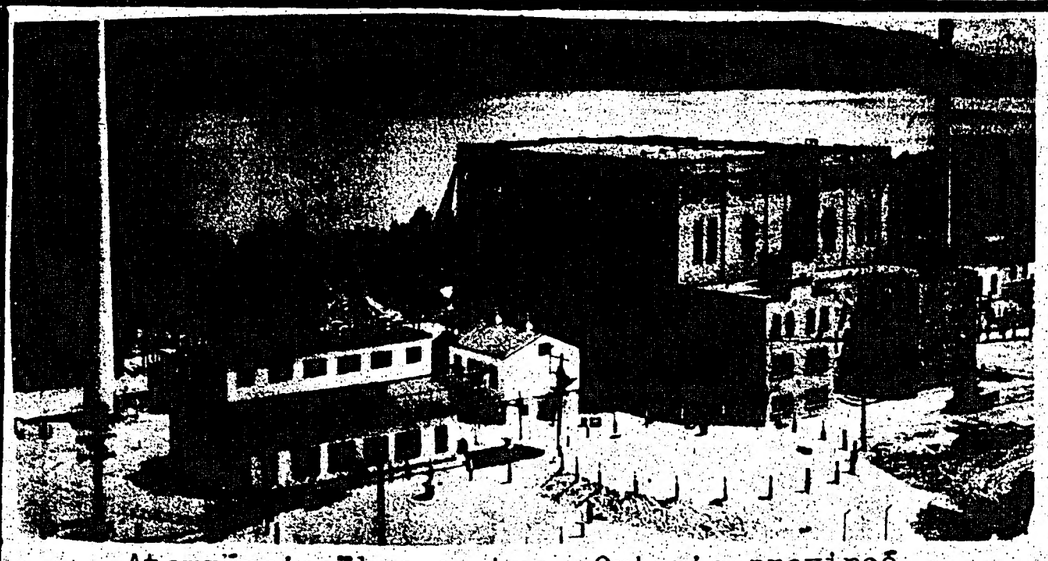

Atomrūpniecības centrs Ontario provincē

BAGĀTA NEDELA

(noslēgums no 2.1.p.)

un brīvs, kaut arī dažreiz tas būtu jāiet caur zelta raktuvēm vai mežu mūklājiem, kā tagadējie npteikumi to prasa. Bet likumiem ir arī likumi ,ko plaši izlieto citas tautas un ticību brāļi - sevišķi žīdi un menoniti. Šo likumu tie sauc par asinsradniecību un kopīgiem līdzekļiem atrod kopīgus ceļus savējo iedabūšanai Kanādā. Un likums labprāt akceptē asinsradniecību, ja aiz tā stāv galvojumi par asinsradnieku maizi Kanādā. Vai latviešu skaitam nemitīgi pieaugot arī latviešos nepieaugs vienota asinradniecība? Gribas cerēt. Bez vienotības to nesasniegt. Un par vienotību jau runā. Notikušajā pirmajā Kanādas latviešu kongresā ir pieņemti svarīgi lēmumi - vienotību vajaga. Bet pagaidu valde vēl nekā nav darījusi svarīgāko un neatliekamo uzdevumu veikšanai.

Šoreiz kongresa protokolā uzkrīt vārdi :"runāja " , "apsveica" ,"pateicās" , "ieteica", bet "nolēma " tikai vienu reizi: pie statutu izstrādāšnas uzdevuma. Žel! Mūsu palīdzība nelaimīgajiem DP steidz. Steidzīgākais bija Fonds, un ja tas būtu bez lieliem vārdiem realizēts , tad Apvieniba varētu jau lepoties ar lielu panākumu.
Pirms kongresa jau bija zināms par domstarpībām Kanādas latviešu biedrību vidū , bet domstarpības parasti ir likvidējamas. Kongresa neviengabalainība būtu atstājusi vēl smagāku iespaidu te Halifaksā , ja pa mūsu pilsētu nebūtu "trakojis" jau pieminētais "vieglprātis" no Sav Valstīm. Viņa aktivitāte un darba impulss iepretīm kongresa lēmumiem tiešām izskatījās pec vieglprātības ,jo darbojas bez statutiem Viņš ieradās kā privātpersona un lūdz viņa vārda neminēttas jau tā pārāk pazīstams ar daudz padarītiem darbiem. Ieradās pec lakoniskas vestules: - kad esiet brīvs un variet atrast laiku garākai sarunai par lielaka skaita latviešu bēgļu ievešanu Kanādā? Taču no gaŗās sarunas tik ir iznāca kā pie pusdienu galda . Tad maŝina jau traucās uz izdegumu, kuŗu mēs ar Brilttu kā laji bijām iecerējuši latv. lauksaimnieku kolonijai. Lai kautko tālāk runātu un darītu, šis spēka virs pats gribēja redzēt, vai zemes pamats ir pietiekami bagāts cerību pilnajām domām. Cerības sabruka- ar zemes vīra acīm vērojot , šis pamats izrādījās par tukšu lielākai nākotnei . Be Bet cerību vietā radās griba- Nakošā rītā maŝīna jau traucās cauri Jaunskotijai un atradās meŗs , kas solīja citus pamatus, atradās jaunas karavīru barakas, ko pārcelt uz meža stūri pirmajiem mājokļiem, atradās nauda pirmajām zemes iemaksām. Nakošās dienās bija gaŗas sarunas ar valdības viŗiem, sēdes, apspriedes. Viss likās jau dzīvoja, un, brīnums, pat nesāpēja nemaz tik smagi, kad viss jau padarītais sabruka pret Jaunskotijas valdības lēno domu- viņi atsacījās pārdot mums zemi. Viss likās sabrucis, tikai pati doma nē . Latviskais pulveris bija iededzies un spēka virs aizšāvās uz Jaunbrunšveigu un zinu, skries kaut cauri

Kanādai un ja varbūt to arī neiededzinās šinī lietā, tad sakustinās citas sliedes. Viņš aizbrauca , bet nomalajā Halifaksā mums palika ticība, ka latviešu starpā arī Amerikā vēl ir cilvēki, kas nerunā , bet dara.
Halifaksa,
1948.gadā
oktobrī.

Miera eņģelis un kara dievs mainītās lomās

HALLO RADIO

Mūsu dziedonis Teodors Brilts būs dzirdams C B C raidītājā visā Kanādā š.g 5. novembrī (pietdien) pēc Halifaksas laika 5.30 p.p., Ontario laika 4.30, Rietumkanadas -3.30 p.p.
Kā mūsu zeltraču viesis T. Brilts 21.novembrī Virginiatovnā piedalīsies ar latviešu dziesmām mūsu neatkarīgās Latvijas 30.g. atceres svetkos. 18.novembrī Brilts ielidos Montrealā

NĪCAS , RUCAVAS, BĀRTAS novadu
TAUTAS TĒRPUS gatavo
ILDA LUBĀNE
15027-102 Ave., Edmonton, Alta Canada
Pasūtiet vēl šodien !

K.LAZDIŅA
tirdzniecības zinātņu bakalaura

RAKSTU DARBU BIROJS

par mazu atlīdzību izpilda sekojošo:
1. Sastāda lūgumus un cita veida iesniegumus Imigrācijas Departamentam
2. Sagādā dzīvokļu apliecības jaunkanādiešu pienderīgiem,
3. Veic tulkojumus
4. Sastāda un ievieto Kanādas laikrakstos sludinājumus.
5. Veic sarakstīšanos ar advokātiem un palīdz kārtot tiesu lietas.

Visa korespondence adresējama:
Mr.C.Lasdin,
1501 St.Catherine Str.W.,
Room 23 ,
MONTREAL ,P.Q.
Tālrunis EL 2058

ZIEMEĻU ONTARIO-KVEBEKAS zeltrači rīko 1948.gada 21.novembri
VIRGINIATOWN,Ont. un ROUYN-NORANDA,Que.
LATVIJAS VALSTS DIBINĀSANAS DIENAS 30.GADU ATCERI
ar svinigu aktu un referātu par Latvijas valsts likteņgaitām, kam sekos koncerts, kurā piedalīsies bij.Latvijas Nacionālās operas solists Teodors Brilts un apvienotais zeltraču vīru koris Imanta Saka vadībā.

PLAISA PAPLAŠINAS

Apvienoto nāciju pilnsapulce Parīzē ir liecinieks pasaules politisko pretestību pieaugšanai, kas jau šodien rada divas krasi noskirtas nometnes - Rietumu demokrātijas vienā pusē un Padomju savienību ar tās statelitiem otrā pusē.
Berlīnes blokādes izbeigšanās jautājums , kā jau tas bija paredzams , netika atrisināts arī Drošības padomē.
Kad nebija vairs citas izredzes atvairīt neiejaukto valstu izstrādato Berlīnes blokādes izbeigšanās projektu - Višinskis atkal kērās pie krievu iemīļotā "veto" lietošanas .
Parīzes sanāksmē ir ievērojama ar to , ka pirmo reizi kopšs kara beigām Sav. Valstis un Lielbritānija te pasaules foruma priekšā atklāti un noteikti apsūdz Padomju savienību pasaules miera apdraudēšanā. Var droši paredzēt , ka pēc jaunā Sav.Valstu prezidenta ievēlēšanas Sav. Valstu nostāja būs vēl krasāka, un līdzšinējā pieredze rāda , ka krievi saprot tikai tādu valodu , kas balstas uz spēka un ir noteikta.
Pretkomunistiskais noskaņojums pieaug visā pasaulē "Mazais cilvēks " kā Kanādā tā arī Sav. Valstīs šodien vairs nešaubas , ka drauds pasaules mieram ir krievu komunistiskais imperalisms.Pret to jau laikus jānodrošinas, ja negrib piedzīvot bolševistisko verdzības režīmu.
Sav. Valstis , Kanāda un piecas Rietumeiropas valstis patlaban veic priekšdarbus Ziemeļatlantijas pakta slēgšanai. Nav nekāds noslēpums , ka šis pakts domāts varbūtēja Padomju savienības uzbrukuma atvairīšanai.

# # #

Winstons Churchill's kādā Aviacijas eskadrilas novietojuma atklāšanas sarīkojumā uzsvēra , ka trešais pasaules karšs ir bīstami tuvu. " Tikai ,tas ka Sav. Valstīm šodien ir pietiekams skaits atombumbu atvaira Padomju savienību no Eiropas pārpludināšanas ar sarkanās armijas masām."
Tai pat laikā Kanādā viesojās pazistamais angļu avīžu izdevējs un politiķis lords Beaverbrook's. Preses pārstāvjiem Edmontonā lords Beaverbrook's norādīja : " Es nešaubos , ka nākošajās velēšanās angļu

2 gadu laika atkal pie varas ?

tauta izšķirsies par Churchillu.Ar 1950.gadu šis vecais valstsvīrs būs atkal valdības priekšgalā un līdz ar to sāksies jauns Anglijas impērijas uzplaukuma laiks.

# # #

Savienoto valstu prezidenta velēšanas notiek rītu. Labi informētas politiskās aprindās neviens nešaubas par republikānu kandidāta Tomas Djuvija uzvaru. Paredzams , ka jaunais valsts prezidents par arlietu ministru aicinās republikāni Dullesu , kas pazīstams kā noteikts padomju imperialisma pretinieks

# # #

Korejā uzliesmojusi komunistu inspirēti nemieri. Te redzama atkal vecu vecā bolševiku taktika -pēc okupācijas karaspeka izvākšanas organizēt nemierus , lai ar to palīdzību varu nodotu niecīgai komunistu klikītei. Pēdejā ziņas no Korejas vēsta , ka valdības karaspēks nemierus likvidē.
Rēķinas , ka krievi līdzīgus nemierus meģinās organizēt arī Vācijā pēc paredzamās visu okupācijas spēku atvilkšanas. Militārās sacelšanās vajadzībām krievi Vācijas austumzonā apmācijusi un apbruņojusi ap 400.000 vācu milicus , lielais vairums no tiem ir izbijuši nacisti un SS vīri.

# # #

Pazīstamais belgu profesors Pikars īpašā zemūdens kabīnē šoruden meģinās sasniegt okeāna dzelmi 7 km dziļumā.

# # #

Septembra beigās no Geteborgas (Zviedrijā) ar mērķi saniegt Kanādu, jūrā devās igauņu zvejnieku kuģis "Zeilon",uz kura atradās arī neliels latviešu skaits(arī mūsu romānu autore Elvīra Kocina).Pēc dažām dienām krastā izskalota pudele ar "Zeilona" saucienu pēc palīdzības. Kā mums tagad ziņo "Zeilons" un viņa pasažieri ievilkti kādā mazā norvēģu ostiņā.

MEKLĒJU RADINIEKUS:
Jāzepu Aninu,
Katrini Aninu dzim. Akots,
Elfridi Aninu,
Ernu Aninu,
kas iecelojuši Kanādā ap 1925.gadu.Ja kādam būtu ziņas par minētām personām ,lūdzu rakstīt : Marijai Baumanis, Verden(Aller), Gibraltar Baracks, Trade School , GERMANY- British Zone
vai arī
Mr.O.Lepse,A.G.Walsh Constr Co. Ltd. , DRYDEN,Ont.

BRIVAIS LATVIETIS - FREE LATVIAN
LATVIAN NATIONAL NEWSPAPER FOR NORTH AMERICA
9536 - 107A AVENUE
EDMONTON, ALBERTA
CANADA

ABONEMENTA PIETEIKUMS

Ar šo nosūtu $_____ abonementa maksājumu un lūdzu piesūtīt man laikrakstu "BRĪVAIS LATVIETIS "
3 mēn., 6 . mēn. 1 gadu.
Laikraksta mērķu sekmēšanai pievienoju savu ziedojumu $_____ apmērā.
Vārds un uzvārds_____
Adrese_____
Abonementa maksa: 3 m.$ 1.50, 6 m. $ 3.-
1 gadu $ 5.-

"Safe" Blitz Parcel

LIST OF DISTRIBUTION POINTS

BRITISH ZONE

Aachen
Arnsberg
Bielefeld
Bonn
Braunschweig
Bremen
Duesseldorf
Essen
Flensburg
Goettingen
Hagen i/W.
Hamburg
Hamm i/W.
Hannover
Holzminden
Kiel
Koeln
Krefeld
Luebeck
Minden
Muenster
Oldenburg
Osnabrueck
Paderborn
Siegen
Soltau
Uelzen

FRENCH ZONE

Baden-Baden
Bad Kreuznach
Biberach-Riss
Freiburg-Breisgau
Koblenz
Konstanz
Lindau
Loerrach
Mainz
Offenburg i/B.
Ravensburg-Wrttbg.
Rottweil
Saeckingen
Saarbruecken
Sigmaringen
Singen
Speyer
Trier
Tuebingen
Ueberlingen
Waldshut a/Rhein

GREATER BERLIN

All SECTORS

RUSSIAN ZONE

Chemnitz
Cottbus
Dresden
Erfurt
Halle
Leipzig
Magdeburg
Zwickau

For Russian Zone please indicate Distribution Point of your choice.

AMERICAN ZONE

Ansbach
Amberg Ob. Pf.
Augsburg
Aschaffenburg
Bad Kissingen
Bamberg
Frankfurt a/Main
Fulda
Heilbronn/Neckarsulm
Ingolstadt
Karlsruhe
Kassel
Kempten
Landau-Isar
Landshut/Bay.
Mannheim
Marburg
Memmingen
Muenchen
Nuernberg
Pforzheim
Regensburg
Rosenheim
Stuttgart
Ulm
Wiesbaden
Wuerzburg

AUSTRIA

Bregenz
Graz
Innsbruck
Klagenfurt
Linz
Wien
Salzburg

LIST OF CONTENTS

4 lbs. best Danish Margarine
1 lb. Coffee
5 lbs. Wheat Flour
1 lb. Marmalade
2 lbs. Oatmeal
2 lbs. Beef or Pork
2 lbs. Rice
2 lbs. Sugar
½ lb. Cocoa
1 lb. Condensed Milk
1 lb. Milk Chocolate

PRICE ONLY $10.05

Delivery in One Week by Speed Voucher
(Blitzgutschein)

Full address and business hours of Distribution Points are printed on reverse side of voucher

KEEP THIS LIST FOR FURTHER REFERENCE

Be on the "Safe" Side

Write **Zone and City (Town)** or Full Address of the Recipient With Your Order

SAFE MONTREAL BRANCH
1410 Stanley Street - Room 903
Montreal, P.Q. - Telephone Ha 4276

Dittrich
MEN'S SHOP
"Smart Wear for Smart Men"

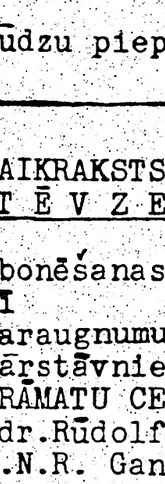

JAUNIE KANĀDAS LATVIEŠI!

PIE DITTRICHA JŪS PĒRKAT

LABI UN LĒTI
UN JŪSU GAUMEI
ATBILSTOŠI

10164 - 101 STREET
EDMONTON, ALTA.

GRĀMATU DRAUGA

izdotas grāmatas:
Brigaderes, Blaumaņa, Anšlava Eglīša u.d.c. darbi
pasūtinamas pie :
Mr.R.Bregzis
HEPC
PORTAGE du FORT, Que

Lūdzu pieprasīt sarakstu.

LAIKRAKSTS
"T Ē V Z E M E "

Abonēšanas maksa $1 mēnesī
Paraugnumurs 25 ¢
Pārstāvniecība :
GRĀMATU CENTRS
Adr.Rūdolfs Kirsis
C.N.R. Gang # 44,
HORNEPAYNE, Ont.

GUSTAVA CELMIŅA

g r ā m a t a

"EIROPAS KRUSTCEĻOS "
Cena $ 2.00
pasūtama pie:
Ilmāra BATRAKA ,
287 Palmerston Ave.,
Toronto, Ont.
Gustava Celmiņa adrese:
Via Nicolo Tartaglia 15
c/o De Vito,
ROMA, Italy.

ANDREJA EGLĪŠA

DIEVS TAVA ZEME DEG !
(angļu valodā)
ar maksl.N.Strunkes ilustrācijām
Labākā dāvana mūsu Amerikas draugiem.
Cena 60 ¢
Pieprasīt :
"BRIVĀ LATVIEŠA2" redakcijai - 15027-102 Ave, Edmonton, Alta Canada

---

EIROPAS DAIĻAMATNIEKU DARINĀJUMUS izdevīgi tirgū novietot var ar AMERIKAS LATVIEŠU GRAMATNĪCAS starpniecību 15027- 102 Ave, Edmonton Alta, Canada

---

EDMONTONAS LATVIEŠU B-BA
"IMANTA"
LATVIJAS 30 GADU NEATKARIBAS ATCERES DIENU ATZĪMĒS 1948.gada 21.NOVEMBRI ar SVINIGU DIEVKALPOJUMU UN SVĒTKU SANĀKSMI
Iebraucējus no Edmontonas apkārtnes lūdz pieteik - ties līdz š.g. 15.novem - brim. Par apmešanos tiks gādāts.Lūgums rakstīt b-ba valdes skretārei H.Vanaga kundzei 11045 -85 Ave , Edmonton , Alta.

Dr.phil.E.Turkina " Latviska - angliska vardnica" (dānijas izdevums) $ 1.90
Edward Collins I un II d. @ $ 2.20, ka arī visas apgādu "Jaunais Vards un "Selga" grāmatas pasūtinamas pie Valtera Ziediņa, Lakewood, Lakeshore Rd.E., OAKVILLE, Ont.

SATISFACTION IS OUR AIM

"H E L P" Reg'd

P. O. Box 777, Places D'Armes
Montreal, Que.

HELP sūta pārtikas paciņas uz visām Eiropas valstīm , kas neatrodas zem krievu kontroles,

PACIŅA Nr 1.
tikai $ 10.00
20 marc.brutto
5.marc.tauki
2 marc. kafija
5 marc. cukurs
2 marc. gaļa
1 marc. kond.piens
1 marc. riss
1 marc. kakao

Paciņa Nr.2
tikai $ 6.00
10 .marc brutto
4 marc. tauki
1 marc. kafija
1 marc. cukurs
1 marc. gaļa

Paciņa Nr.3
tikai $ 6.00
10 marc. brutto
8 marc. tauki

Visi produkti ir labākās kvalitates un par minētām cenām tos nosūta tikai no Kanādas.
HELP pakalpo Kanādas un U.S.A iedzivotājiem.
HELP paciņas saniedz adresātu visīsākā laikā.
HELP garantē pacinu drošu saņemšanu.
Nosūtat Jūsu pasūtījumu vēl šodien.
Rakstat mums latviski, bet vārdu un adresi skaidri salasāmi ar bloka burtiem.

HELP REG'D P.O. BOX && 777
PLACE D'ARMES
MONTREAL 1, QUE., CANADA

INSURANCE
SOO AGENCY BLDG.
SMELTZER
AND COMPANY
PHONES 21736-22965
ALL CLASSES EXCEPT LIFE